

výborná práce, správné pochopení návyků 1,2,3 Coveyho,
výrazně individuální přístup, hodnocení "A"

Masarykova univerzita

Právnická fakulta

Katedra finančního práva a národního hospodářství

„Osobní management“

Návyky pro dosažení soukromého vítězství

Zpracoval: Jaroslav Koblížek, 320952

Seminární skupina: č. 01

Datum zadání práce: 14. 4. 2010

Datum odevzdání: 30. 4. 10

RESUMÉ:

Tato seminární práce je založena na interpretaci prvních tří Coveyho návyků, se kterými spojuje dosažení individuální nezávislosti, a na jejich aplikaci mou osobou. V závěru se též pokusím vystihnout a shrnout nejpodstatnější překážky, které mi brání v dosažení individuální nezávislosti.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Návyk – „*relativně ustálený způsob vykonávání nějaké činnosti.*“¹ Vzniká tehdy, když se protne znalost „co dělat a proč“ s dovedností „jak to udělat“ a s motivací „chtít to udělat“

Okruh zájmů – vše co nás určitým způsobem zajímá, dělí se na věci, se kterými můžeme něco dělat a se kterými nikoli

Okruh působnosti – část okruhu zájmů sestávající se z věcí, se kterými můžeme něco udělat. Proaktivní lidé se soustředí právě na tento okruh činností

Proaktivita – „*vlastnost člověka, který jedná aktivně a iniciativně na základě vnitřních principů a vlastních postojů*“²

Vize – „*představa o vzdálené budoucnosti*“³

¹ COVEY, S. R. *7 návyků vůdčích osobností pro úspěšný a harmonický život*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství PRAGMA, 1994, s. 329

² Tamtéž

³ Tamtéž

OBSAH:

1 Úvod	5
2 Návyky	6
2.1 Buďte proaktivní	6
2.2 Začínajte s myšlenkou na budoucnost	7
2.3 Dávejte prioritu tomu nejdůležitějšímu	8
3 Závěr	10

1 ÚVOD

Každý z nás přichází na tento svět zcela individuálně závislý na svém okolí. Na počátku života to jsou zejména naši rodiče, na kom jsme zcela existenčně závislí. Postupem let se tato individuální závislost na ostatních snižuje. Ne každý však je schopen dosáhnout plné individuální nezávislosti. V této seminární práci se proto pokusím přiblížit jednotlivé Coveyho návyky, se kterými spojuje dosažení soukromého vítězství, moji aplikaci těchto návyků a rovněž se pokusím odhalit alespoň některé překážky, které mně samotnému činí určité potíže stát se plně individuálně nezávislým.

Při zpracování této seminární práce jsem užil metod pozorování a analýzy.

2 NÁVYKY

2.1 BUĎTE PROAKTIVNÍ

*Pojem proaktivita znamená více než jen být iniciativní. Znamená, že jako lidské bytosti jsme odpovědní za své životy. Naše chování je funkcí našich rozhodnutí, nikoli podmínek, ve kterých se nacházíme.*⁴ Mnoho lidí se však brání přijmout odpovědnost a z toho, co se jim děje, viní své všechny ostatní – buďto rodiče, za to jak je vychovali, nebo své předky, za to jakou genetickou výbavu po nich zdědili, anebo své okolí, kterým může být například jejich šéf, soused, nebo i špatné počasí. Paradoxně se díky tomuto jejich přístupu jejich přesvědčení, že nemohou nic ovlivnit, stává skutečností. Tím, že rezignují, přicházejí totiž o možnost svobodné volby. *Jsou ovládáni pocity, okolnostmi, podmínkami, prostředím.* Sami od sebe se totiž k žádné *akci* neuchýlí, protože se bojí odpovědnosti, a pouze reagují na vnější podněty – pokyny nadřazeného nebo naléhavé záležitosti, které je třeba okamžitě řešit. Tito reaktivní lidé se dostávají do začarovaného kruhu, kdy se stále více a více utvrzují ve svém přesvědčení a tím svou neschopnost cokoli změnit ještě prohlubují.

Proaktivní lidé, lidé kteří ovládají své životy, si uvědomují, že *mezi podnětem a odezvou leží svoboda volby.*⁵ *Proaktivní lidé soustředí své úsilí na okruh působnosti. Zabývají se věcmi, se kterými mohou něco udělat*⁶ a díky tomu svůj okruh působnosti neustále rozšiřují. Místo toho, aby v hospodě nad pivem kritizovali politiky nebo svého šéfa, se zaměřují na věci, které sami mohou ovlivnit a změnit a učinit tak svůj život lepším. Koneckonců kritizovat umí každý, ale odvahu něco změnit a vzít za své činy odpovědnost, jinými slovy být proaktivní, v sobě musí nalézt každý sám.

Sám sebe jsem dlouho považoval za člověka spíše proaktivního. Když jsem však poslední dobou sám sebe poslouchal a rekapituloval si o večerech každý den, uvědomil jsem si, že tomu tak docela není. Relativně často se v mém slovníku objevují reaktivní výrazy typu: „musím to udělat“ nebo „nemůžu,“ a když jsem zapomněl na sraz ze ZŠ po šesti letech, vymluvil jsem se, že jsem ochořel. Zmíněné rozhodně nelze považovat za proaktivní a odpovědné jednání. Rovněž věnuji dost času svému okruhu zájmů, věcem, které stojí mimo mě a se kterými nemohu nic dělat, místo toho abych se zabýval okruhem své působnosti.

Toto uvědomění si, toto „procitnutí,“ že jsem zřejmě člověkem spíše reaktivním, považuji za velmi podstatné, neboť pouze v případě, že je člověk sám k sobě upřímný, je s to

⁴ Tamtéž, s. 68

⁵ Tamtéž, s. 67

⁶ Tamtéž, s. 79

dosáhnout nějaké změny. Teprve ve chvíli, kdy si člověk, podobně jako já před několika týdny, uvědomí, že je jinde než si myslel a než chce být, může činit vhodná opatření k tomu, aby se dostal na „tu svou správnou kolej.“ A začít žít proaktivně lze relativně snadno i v běžných každodenních událostech, např. se zamyslet nad tím, jak dodržuji závazky, jak jedním s lidmi a podobně. Vyžaduje to jen začít bezpodmínečně a ihned, mít vůli takto žít a trpělivost než se dostaví první sladké plody proaktivního přístupu ke svému životu. A v neposlední řadě si člověk musí uvědomit, že přísloví „každý svého štěstí strůjcem“ platí vždy a bez výjimky.

2.2 ZAČÍNEJTE S MYŠLENKOU NA BUDOUCNOST

Začínat s myšlenkou na budoucnost znamená začínat s jasnou představou svého cíle. Znamená to vědět, kam jdete, abyste mohli lépe pochopit, kde jste teď a ujistit se, zda kroky, které podnikáte, jsou ve správném směru.⁷ Lidé často zjišťují, že dosáhli prázdných vítězství nebo úspěchů na úkor věcí, které se nakonec ukázaly mnohem hodnotnější. Lidé ze všech oblastí života často usilují o dosažení vyššího příjmu, vyššího uznání nebo určitého stupně odbornosti, aby nakonec zjistili, že honba za tímto cílem je zaslepila vůči věcem, které pro ně opravdu mnoho znamenaly, ale které jsou již pryč.⁸ Každý by si tedy měl zvolit určitý cíl, určitou vizi toho, čeho chce v životě dosáhnout. Tato vize by měla být zejména založena na vnitřních hodnotách daného člověka, které by měly být zároveň v souladu se správnými principy. Jestliže člověk nezaloží svou vizi na hodnotách, které jsou stabilní, trvalé a v souladu se správnými principy, ale na nějakém vnějším vlivu (rodina, přátelé, peníze, práce,...), silně reaguje na jakékoli změny těchto vnějších podmínek, a tyto vnější vlivy odvádí jeho pozornost od věcí, které jsou skutečně důležité.

Svůj největší nedostatek, který mi brání v dosažení individuální nezávislosti, spatřuji právě v tom, že jsem si dosud nedokázal osvojit tento návyk, tedy že dosud nemám žádnou konkrétnější vizi do budoucna. Chci samozřejmě úspěšně dokončit studium, ale dále má vize nesahá. Možná i z důvodu této absence konkrétní vize mne zaujala myšlenka osobního poslání. Osobní poslání „se zaměřuje na to, jakým chcete být, co chcete dělat, a na hodnoty či principy, na nichž je vaše bytí či činnost založena.“⁹ *Osobní poslání, založené na správných principech se pro jedince stává osobní ústavou, základem pro rozhodování o důležitých životních krocích, základem pro každodenní rozhodování o uprostřed podmínek a emocí, které*

⁷ Tamtéž, s. 93

⁸ Tamtéž, s. 94

⁹ Tamtéž, s. 101

*ovlivňují náš život. Dává jednotlivci trvalou sílu uprostřed změn.*¹⁰ Netroufám si tvrdit, že má osobní ústava je již celistvá či dokonalá. Ani nemůžu, protože na ní pracuji teprve několik týdnů a stále se k ní vracím a upravuji ji, ale dělám vše pro to, aby nebyla pouhou deklarací. Aplikuji ji ve svém jednání. Věřím, že pokud v tomto setrvám, tj. budu dále propracovávat své osobní poslání a rovněž se jím řídit, učiní to můj život kvalitnějším. Koneckonců, kdybych v to nevěřil, ani bych se o to nepokoušel. Avšak vzhledem k velmi krátké aplikaci, si dosud nedovoluji činit nějaké vážnější závěry.

Člověk si při sestavování svého osobního poslání také musí uvědomit své životní role a věnovat se vyváženě každé z nich. Jen málokdy totiž skutečně platí, že úspěch v jedné roli vyrovná neúspěch v jiné. Sami uvažte, zda oslnivý kariéerní úspěch dokáže vyvážit rozbité manželství. Upravil jsem tedy podle tohoto principu vyváženosti rolí své osobní poslání, a zařadil na něj bod, že budu dělat vše pro to, abych zlepšil své vztahy se svými rodiči a sourozenci. Ne že by naše rodina nedržela pohromadě – to v žádném případě – ale nepamatoval jsem víkend, kdy bych nepřišel domů a s někým se nepohádal. Možná je to dáno do značné míry mou povahou, možná na tom nesly vinu obě strany. Každopádně, což je podstatné, jsem tyto situace neřešil a jen se těšil, až konečně zase vyrazím do Brna. Musím přiznat, že poté, co jsem přehodnotil svůj přístup, se situace u nás doma zřetelně zlepšila a jsem tomu rád.

2.3 DÁVEJTE PRIRITU TOMU NEJDŮLEŽITĚJŠÍMU

O tomto návyku lze bezesporu říci, že je základem efektivního řízení. Druhý návyk je se třetím návykem velmi úzce provázán. Druhý návyk, který je základem vůdcovství, nám vlastně říká, co je důležité. Vytyčuje nám směr a cíl. Třetí návyk, který se soustřeďuje na efektivní řízení, klade důležité věci na první místo v každodenním životě. Řízení je kázeň tyto důležité věci uskutečnit. Kdybychom si perfektně osvojili druhý návyk, ale třetí bychom ignorovali, výsledek by byl ten, že budeme přesně vědět, co bychom měli udělat, ale nečinili bychom tak, anebo bychom tak činili špatně a neefektivně. Tudíž by naše osobní poslání zůstalo pouhou deklarací – nebylo by neuskutečněno. A naopak – kdybychom sebelépe ovládali návyk třetí, ale neměli bychom žádnou vizi nebo osobní poslání, dělali bychom sice věci správným způsobem, ale nedělali bychom ty správné věci. *„Jestliže nemáme jasnou představu o tom, co je pro nás důležité a jaký je náš životní cíl, potom se naše pozornost snadno odvrátí a reagujeme na naléhavé záležitosti.“*¹¹

¹⁰ Tamtéž, s. 103

¹¹ Tamtéž, s. 149

Efektivní lidé věnují nejvíce času kvadrantu II, tedy věcem důležitým, ale nenaléhavým. To jim umožňuje dělat věci pořádně a kvalitně a nikoli ve spěchu, budovat vztahy, udržovat rovnováhu mezi svými životními rolemi a věnovat se prevenci, tedy předcházet krizím a tím i zvětšování I. kvadrantu na úkor druhého.

Tento návyk zní na první pohled zcela jednoduše a člověk by si hned řekl, že jeho zmiňování je zcela zbytečné. „Vždyť kdo by nedával prioritu nejdůležitějším věcem? Něco takového je přeci zcela samozřejmé!“ Takto by zřejmě reagovala drtivá většina společnosti a dále by už tuto otázku neřešila. Rovněž mne tento návyk zpočátku připadal jako zcela banální. Avšak poté, co jsem začal formulovat své osobní poslání, uvědomil jsem si, že ne všechny mé činnosti, které jsem do té doby považoval za důležité, důležitými opravdu jsou. Rovněž, když jsem si před časem sestavoval svou současnou matici rozložení času, jsem si povšiml, že nemalou část svého času věnuji kvadrantům I a III, tedy věcem naléhavým, ale ne vždy důležitým. Jsem tedy nucen reagovat a na proaktivní jednání a prevenci mi již tolik času nezbývalo. Účelně jsem zde použil minulý čas, protože se snažím přesouvat co nejvíce promrhaného času ze III. a IV. kvadrantu právě do II. a myslím, že to již začíná přinášet své první plody, i když vypořádání se se všemi naléhavými záležitostmi mi ještě nějakou dobu potrvá.

3 ZÁVĚR

Musím upřímně přiznat, že na mne kniha Dr. Coveyho, resp. návyky v ní obsažené, silně zapůsobila. Dospěl jsem k poznání, že nejsem natolik proaktivní, jak jsem se prve mylně domníval, a že ne všechny mé činnosti, které jsem pokládal za důležité, důležitými skutečně jsou. Rovněž jsem začal rozpracovávat své osobní poslání, ve kterém jsou všechny mé současné životní role vzájemně vyvážené a které aplikuji v každodenních činnostech. Dále jsem si uvědomil, že zřejmě největšími překážkami, které mi nyní brání v dosažení individuální nezávislosti, jsou vedle již zmíněného nedostatku proaktivního jednání, se kterým se snažím něco dělat, absence konkrétní vize do vzdálenější budoucnosti a skutečnost že věnuji značnou část svého času naléhavým činnostem I. a III. kvadrantu. Právě pokoření těchto svých nedostatků pokládám za určitou výzvu do, pokud možno blízké, budoucnosti.